

United States Holocaust Memorial Museum.

Rozhovor s Marií Kotrbáčkovou

RG-50.675.0040

Dobrý den.

Dobrý den.

Můžete mi říct prosím, jak se jmenujete?

Kotrbáčková Marie.

A vaše rodné jméno? Za svobodna?

Malá.

Kdy jste se narodila?

Dvacátého sedmého dvanáctý tisíc devět set dvacet sedm.

My jsme byli u vás před několika měsíci a vyprávěla jste nám vaše vzpomínky na období druhé světové války, hlavně co se dotýká osudů židů zde ve městě.

Poslyšte... před několika měsíci? To teda ne. To tak dlouho nebylo.

Pár týdnů to bylo. No...

Pár týdnů, ale ne měsíců.

Pardon. Jsme zde zpět, abychom vaše vzpomínky zaznamenali na kameru. Můžu se vás tedy zeptat na řadu otázek, které se dotýkají tohoto tématu?

No můžete se mě zeptat, ale prosím vás... já jsem teďka tady jako duševně úplně... jo... zapomněla to, co jsem si pamatovala... už prostě to nejsem... jo... mám ty bolesti pořád tady v rameni poslední dobu, opravdu. Zase mě to jako vzalo... A já nevím, proč mi dávali tady tu vestu.

Paní Kotrbáčková, když si vzpomenete v mládí, v dětství, před válkou... jaké národnosti vlastně žily v Hořicích?

Jaký národnosti? No tak byli tady Němci... před válkou, jo... nebo?

Ano, před válkou.

Víte co, já opravdu... já se za to opravdu stydím, já co jsem si všechno pamatovala a to takhle, jo... a já mám po těch lékách... toliko léků... jo... a jsem po nich teda úplně jako... Kolik národností?

Vy jste zmínila, že zde žili Němci... A kdo ještě, jaké další národnosti žili v Hořicích?

No tak já myslím, že kromě Slováků tady žádný takový cizinci nebyli.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Byla zde židovská komunita v Hořicích?

Židovská komunita tady byla, protože třeba některé ulice byly židovské, to byste se dočetl v této knize, jo. Zmizelé Hořice, jo, tak to tady skutečně jako bylo, jo.

To že tady...

Potom byli odvezený do Osvětimi, myslím, že do Osvětimi, žejo, tam židi to...

A vy jste třeba chodila do školy s nějakými židovskými dětmi?

No... já myslím, že ani snad ne. Že já snad ani ne... to opravdu nevím. Říkám, já jsem úplně zapoměla jména židů, jo, i když sama jsem se naučila prostě prodavačkou. A tak jsem se vyučila u Laveckých, kteří byli to prostě židi... ale už tam nebyli, byli tam Němci, jo... Richter... a přesto, že jsem... proto... já totiž jsem myslela, že o tom v Hořicích nikdo neví, jenom prostě my. Oni je odstěhovali do Hiršlovy vily, předtím tam byli... to byla krásná, opravdu krásná vila, jo... to byla továrnicka Hirše. Jo a on potom nějaký v tý... prostě... tady byla nezaměstnanost, ty podniky kromě tý Milety, to bylo majetkem... já... vidíte, před chvílí jsem to věděla. Tak to byl jedinej, kterej jako to... a ostatní bylo všechno, že ti lidi byli nezaměstnaný a... No a židi byli právě soustředění, než je odvezli do Osvětimi, tak byli v té Hiršlově vile, jo. A tam byla taková jako ulička a vedla k synagoze a tam bylo vždycky... jezdila tam... to byla paní farářka nebo farář... já už si právě, tohle mi všechno vypadlo z hlavy... A já než jsem šla sem, tak bych vám to byla... no tak... No byli, v Hořicích bylo hodně židů. Taky ulice se některý přejmenovaly... byly opravdu židovský. Jo...

Říkala jste, že jste se učila u těch Laveckých. Můžete mi popsat tu rodinu Laveckých?

No rodinu Laveckých... když já jsem se přišla učit, tak už tam nebyla rodina Laveckých, už tam byl prostě... tam se pořád říkalo „U Láveckejch,“ i když už byli nahoře, teda v tom... v tý vile Hiršlový, jo. Tak... Byli prostě odvedený, já jsem je viděla, když je jako průvod vedli z tý vily... to byla taková krásná, ta Hiršlova vila, jo... opravdu, já jsem tam u nich byla... Totiž takhle, bylo to velice nebezpečný, já byla přesvědčená, že o tom nikdo neví, a přitom tady jsem se dozvěděla, že ten věděl, že jsem nosila jim tam jídlo. Tašku, jo... protože oni neměli žádný jídlo, víte... neměli prostě... byli by umřeli hladem snad. A mezi tím byly taky malé děti, žejo. A já jsem tam... to byl pan Vančura, kterej byl prokuristou v tom... u toho bejvalýho jejich podniku, a byl prokuristou ještě za... byl teda tam ještě za Laveckých, protože to už byl o hodně starší pán, než jsem byla já. No... a on... vidíte, teď už nevím, co jsem vám to chtěla říct.

Říkala jste, že jste nějakým způsobem pomáhali židům, kteří v určitý moment...

Jo, takhle...

...museli to té Hiršlový vily.

Jo... My jsme... oni teda neměli potravinový lístky, žejo, no a opravdu dostávali strašně málo, jo... No a on řídil... on byl v tom odboji... nebo takhle... no... a teďka kdo jim to bude nosit. No tak jsem byla vybraná, nejdříve to byl ten, ale to nebylo to... tak prostě pan Vančura říkal, že ať řeknou mně, jo, že jsem se s židama stýkala ještě když bylo všechno dobrý. No tak jsem tam nosila týden co týden, jo... Od paní Čapkovy řeznice, kde jsem myslela, že to nikomu neto.. byla vázaná prostě mlčením,

poněvadž by jí to to... Která přinesla třeba šišku salámu, jo... A moje teta, ti měli... to po naší babičce

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

bylo, obchod koloniální v Janderově ulici, a tak od ní jsem zase měla máslo, jo... Prostě paní Čapková někdy šišku salámu nebo nějaký ten, no a... já jsem to nosila právě do tý, na náměstí nahoře, tam do tý uličk... ulice, co je synagoga. Jo, no a tam jsem se sházela, jo, s někým vždycky, kdo pro to si chodil. No byla jsem přesvědčená, že to nikdo neví, jenom nás pár, který jsme se o to jídlo starali, žejo, aby bylo pro ně... A pak jsem... teďka teprve zjišťuju, že potom úplně po válce nemlčeli. Ale chodila jsem tam, to vím. No a taky když je vedli, jo, průvodem do Osvětimi, byly tam mezi tím i malý děti, tak prostě všichni byli u nás ve výloze... prostě každej něco vrtal... jako když je... akorát já ne, protože pan Vančura, kterej byl tak jako opravdu... to byl prokurista. A ten říkal, „ne,“ protože děti se na mě vždycky věšely, když jsem přišla a to, jo... „Mohly by na vás upozornit,“ protože by se na mě smály, mávaly mi a to jo... „Nesmíte, dělejte,“ tak všichni dělali, jako že dělaj něco ve výloze, protože Lavecký měli velkou prodejnu, to byla velká prodejna... No, když je vedli... No a pak už jako jsme nevěděli jako o nich nic.

Vy jste říkala, že ten pan prokurista Vančura vás doporučil jako tu osobu, která má nosit jídlo těm židům, kteří byli soustředěni v té vile, z toho důvodu, že jste již znala řadu židů předtím...

No, já jsem je znala, no.

Jak jste znala a koho jste znala?

No já jsem je znala, ale víte, co... já už dneska nevím ani jména a to, jo... no... A jak to je možný, že jsem je znala? Přitom v rodině nemáme židi... Já nevím, jak jsem k tomu přišla... jo... asi tím, že jsem v některých časech byla v odboji, jo... A pan Vančura... nejdříve to nosil nějaký ten.. a říkal, „Ne,“ jo, ať řeknou mně. Že prostě jako já určitě to hlavně od těch... protože kde my bysme sami sehnali toliká jídla, nebyli jsme z vesnice, žejo... No a sehnali jsme. To nám právě některý tihle tady ti dávali. No a po válce... nebo teprve tady teď jsem se dozvěděla, když mi řekli, tak jsem otvírala oči, jak věděli, že jsem chodila do synagogy, jo. No tak teda věděli, do synagogy že jsem chodila, když už pak po válce, jo. Tam byla pobožnost vždycky. No a zas tam chodili jenom takhle ti židi. Židi se skoro vlastně žádní nevrátili... no... ne, nevrátilo, moc se jich nevrátilo. A některý totiž takhle – někteří byli tak šikovní, že když viděli, co se děje, jo, tak se jim podařilo některým dostat se přes hranice a utýct, jo. Tak ti se sem vrátili, do...

Vzpomenete si třeba na jména těch židů, kteří utekli před válkou?

No právě že si už vůbec... úplně mi prostě vymizeli, jo, z hlavy... Nepamatuju. Pamatuju si třeba jenom pana doktora Kaufmanna, jo, kterej prostě jako byl a přežil to, myslím, že dokonce v tý knížce je o tom... o něm... teda aspoň je ukazovanéj barák a to, jo. Já nevím, víte co, ono je to moc roků... dost roků, žejo... a člověk potom už v těchhle letech... já jsem měla takovou dobrou docela ještě paměť, když jsem sem šla a teď už teda vůbec nemám. Protože mi dávaj tolik léků, že i sama paní ředitelka říkala, že by umřela, kdyby toho tolikhle... léků brala.

Říkala jste, že židé po okupaci, v období Protektorátu neměli potravinové lístky.

No neměli.

Jaké ještě další nařízení nebo omezení se dotýkala židů v Hořici, vzpomenete si? Co ještě nesměli? Nebo neměli?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

No nesměli myslím chodit do parku nebo takhle, na takový ty veřejný místa, jo... Já myslím, že ne, že... Já už teda tak nevím, já vím jenom, že syn Laveckého, ten zavčas utekl, když viděl tak nějak, že co se děje jinde, žejo... Tak utekl a byl... je... vidíte, když přijel, tak se u mě vždycky stavoval, on tak jednou za rok přijel. No, teď si taky nevzpomenu.

Co se stalo s těmi židovskými... vy jste říkala, že tu byly celé židovské ulice a zajisté spousta obchodů. Mohli židé...

Spousta ne, ale ulice tady byly.

Mohli židé provozovat obchod i za války?

Ne, ne. Nesměli, to vůbec ne, to oni byli soustředný v tý Hiršlově, v tom Hiršlovým domě, jo, takže neměli... No a to byla krásná vila, a pak tam po válce dali cikán... ne... ne cikáni... no něco podobného. Jo, ty nepřizpůsobivý lidi. Takže to zpusťovali.

Kdo získal... nebo co se stalo s těmi obchody, když nemohli židé provozovat obchod?

No tak normálně, vzali si je. Jako... To třeba u Laveckých, to byl velkej obchod, to byl jeden z největších obchodů, tak si je vzal Němec Richter. Po válce. Takže já už jsem se učila za...

Já se omlouvám, my bysme teď rádi zaznamenali vaše vzpomínky a tu knížku bysme mohli nechat na později, jestli vás můžu poprosit.

Víte co, já bych vám docela... Já vám právě chtěla ukázat... počkejte...

Podíváme se na to po tom rozhovoru, jestli vás můžu poprosit. Já si to vezmu k sobě tu knížku, a pak se na to podíváme.

Tohle to barák mojí babičky.

Aha.

Její obchod. Z toho je otec.

Dobře. To se rád potom na to podívám. Říkala jste, že v určitý moment museli se židé do té Hiršovy vily přesunout. Kolik židů tam bydlelo v té vile?

No to přesně já nevím, kolik tam bydlelo, ale muselo bejt židů... bydlelo tady poměrně dost židů. Dost bylo tady židů.

A to se museli všichni židé přesunout do té vily?

Všichni, všichni.

A bylo ještě nějaké další místo, kam se soustředili, nebo to byla pouze Hiršova vila?

Ne, to bylo pouze tam. A potom, když je odvedli, když je jako to, žejo... tak do té vily šli bydlet ti nepřizpůsobivý lidi a udělali z toho chlívek doslova.

Vy jste se byla podívat v té Hiršově vile, když tam byli soustředění židé za války?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

No to jsem se nebyla podívat, to ne, to bych se neodvážila. Ba naopak, když jsem jim nosila do té uličky k synagoze, jo, tak když jsem nosila tašku s jídlem, tam mě jednou tam překvapili, ona byla učitelka... ale ne židi... jo... A pan lékárník, krátce ženatej... no oni byli zděšení ze mě a já z nich, protože já měla strach, aby to neřekli, jo... No a teď v ten den, v ten večer, na mě čekal u zadního vchodu a já jsem říkala... žejo, všichni říkali, že... no vidíte, takhle mi to myslí, vždyť mně už to vůbec nemyslí, to je příšerný, já nemůžu vůbec s nikým to... Jo, že jako něco mi asi chce, a já jsem říkala no a toto... a on jako říkal, že ať se nebojím, že neřekne, že mě tam prostě jako viděl, jo. Že ať nemusím mít žádný strach, že mě ne to... že by ho táta zabil, kdyby se to, protože ten byl jako to, jo... no... Já nevím, opravdu teď víte... Já jsem byla pořád taková, že jsem všechno pamatovala, ne všechno, ale pamatovala jsem nějaký toto... No a já už dneska nějaký ty lidi... jména hlavně, jo... Jména si nepamatuju, ale vím, že židů bylo v Hořicích dost. Jo, celé rodiny...

Ještě k té Hiršově vile. Čeho jste se bála, proč jste se bála jít k té Hiršově vile? Byla nějakým způsobem hlídaná, byla tam nějaká ostražka?

Počkejte... v Hiršově vile... V Hiršově vile tam oni nebyli, oni bydleli... že by bydleli v Hiršově vile? Ne... Oni bydleli nad náměstím, to vím, po levý... po pravý straně... ne, to se šlo k modlitebně. A židi byli umístěný v Hiršově vile, ano. Všichni židi, jo. A oni z té krásné vily...

Mě by zajímalo... vy jste říkala, že jste se bála, když jsem se ptal, jestli jste se tam byla podívat, tak jste říkala, že jste se bála. Ta vila byla hlídaná třeba nějakými Němci, byla tam nějaká hlídka u toho?

No tak bylo to hlídaný, jo. Ale to jsem se bála, když jsem chodila ne... Co jsme... jo, když jsem noisla to jídlo, víte, k tý modlitebně, jo. Československý. Už to je moc roků a... Já tak jako pořád ještě je vidím a mám to...

Chci se zeptat, s kým jste se... komu jste předávala to jídlo, ty potraviny, které jste nosila židům?

To tam chodil vždycky někdo z tý Hiršovy vily, vždycky jako někdo do té uličky, jo. K tý synagoze chodil.

Vzpomenete si, jestli židé museli být od určitého období nějak označeni třeba na oblečení?

No, „Jude,“ měli, měli žlutou hvězdu tady, žejo, no, a na tom „Jude“.

Znala jste se třeba s dcerou pana Laveckého?

No znala, znala jsem se s dcerou pana Laveckého, Liduškou, a když ji Vila chtěl vzít s sebou, on byl... víte, já už to teď nevím, v kterým to bylo státě, ten zavčas, když viděl... nebo někdo mu to řekl, co se bude dít, jo, tak odjel.

Ten její bratr?

Ten její bratr, jo. A on chtěl, aby Lavecký otec, jo, a Lilina, aby... Ludmila se jmenovala, myslím, Lilina říkali... Aby taky, jo... A oni ne, co si myslíš, oni se neto... jo... No a tím se nezachránili, kdežto Vila se zachránil. No ale nevrátil se do Československa. Jezdil sem. Dokonce jsme si psali, no teďka už ne. No tak kolik je mně a on byl starší, takže už je... Už asi těžko žije, protože mi takhle posílal k Vánocům a to, pozdravy, víte a teď už jako ne.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Když jste vzpomínala na to, že v určitý okamžik museli židé opustit tu Hiršovu vilu, a vlastně šli do koncentračního tábora, byli deportováni, že velká část té vaší firmy, ti zaměstnanci, byli ve výloze a koukali se na ten průvod.

No tak oni takhle, oni všichni dělali jako... něco dělali, jo.

A vy sama jste viděla, jak tam prochází židé kolem?

No viděla, jenomže já jsem byla teda ve vnitřku, nesměla jsem... protože ten usoudil, že by mohly děti, jo... na mně křičet nebo tak, protože to šly i děti, žejo.

A můžete nám popsat, co jste viděla z té výlohy?

No ne, jenom... to je normálně vedli.

Měli na sobě nějaké to označení?

No ne, jenom tu hvězdu židovskou, žejo.

Měli nějaká zavazadla?

Jo, ty možná... moc něco jako měli málo, ale moc toho nebylo.

Kolik lidí takhle mohlo jít v tom průvodu?

No dost. Ono tady dokonce v tý knize byste se dočetl, kolik tady bylo židů, jak se jmenovali ty některý ulice, který vlastnili nebo to... Nejhorší je, že mě teďka tady postihlo tohle, že jsem měla tak vážně nemocnou tu slinivku a z toho jsem se teda dostala, jo...

Promiňte, poznala jste někoho v tom průvodu, který procházel kolem toho obchodu, rozpoznala jste tam některé vaše známé?

No všechny. To ještě jsem byla mladá, no mladá... No i byla, žejo.

A kdo tam třeba šel v tom průvodu?

No jo, když já už si nepamatuju... nejhorší, že si nepamatuju jména, jo. To je právě nejhorší.

Vzpomenete si, co měli na sobě, jak byli třeba oblečení?

Normálně. Nebyli teda nějak jako to...

Doprovázel je někdo, byla tam nějaká policie nebo vojáci?

No jo, to jo, to byla.

A kdo je doprovázel?

Doprovázeli je četníci... ale doprovod měli, to oni tam chodili za nima teda to...

Myslíte i do té vily, že chodil za nima někdo? Nebo že za nima šli nějací...?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Ne, normálně ne, jo... To ne. To se nikdo neodvaž... to se neodvážili... Takhle nám jako přes – ona už nežije paní Čepková, tak ta teda jako co se týče takhle masa nebo takovýho, když oni neměli lístky... Oni měli nějaký přiděl, ale to prostě jako nebylo vůbec to, a byli taky malý děti, jo...

A chci se zeptat, v té Hiršově vile, tam byli pouze židé z Hořic nebo tam byli i z okolí?

Já si myslím, že tam byli... ale nevím to, abych nelhala... z Chomutic židi. Jo. Jestě do nedávna věděla jsem, jak se jmenovali, a ti měli děti. No vidíte, nevzpomenu...

A když jste nosila jídlo do té Hiršovy vily, byla jste s nima v kontaktu? Vy jste třeba věděla, že v určitý moment budou muset opustit Hořice?

No tak víte co, pořád jsme byli takový... že tady zůstanou nebo to... že to... No ale že půjdou do koncentračního tábora, žejo, tak to asi jo, protože my jsme slyšeli myslím, že... ale to se opravdu tak jednalo, protože to byla německá firma potom u těch Laveckých, žejo... to.. On byl Němec a byl k nám v celku jako opravdu hodnej, to nemůžu říct, jo. To ne, to jako byl... se k nám choval opravdu velice slušně, to... Tak já to mám támhle, tak to vadí, už to dám pryč. Teď jsem si uvědomila.

Proč jste vlastně pomáhala židům za války?

Proč jsem pomáhala?

No tak abych vám řekla upřímně... já jsem dost jako takhle v tom odboji, tak jsem už jako... dneska už bych taky nevěděla, co to... A protože jsem byla jako... Ten Richter byl takovej dost jako přísněj, ale choval se ke mně jako slušně, ke všem nám... No a nemohli jsme to svěřit... nevím, proč vybrali zrovna, aby to dali mně, jo. Ale pan Vančura říkal, nejdříve tam chodil asi měsíc jeden náš prodavač a říkal, ono to není dobrý, ony se ženský pořád zajímaj, co tam dělám, proč tam chodím, jo. No... a jednom krátkou dobu, já jsem tam chodila daleko víc, žejo. Ale židů tady bylo opravdu dost, protože tady byla židovská ulice, jo... Našel jste to tam?

Našel, našel.

To je zajímavý teda, zajímavý čtení.

Ještě se chci zeptat, byla jste svědkem... víme z vyprávění jiných lidí, že se často třeba objevovaly za války třeba prostě na židovském majetku, na židovských obchodech, domech, různé hanlivé nápisy. Je to něco, co bylo vidět i zde v Hořicích nebo ne?

No já bych řekla, že ne. Já bych řekla, že ne. Že nebyly. Nevím.. že nebyly nějaký hanlivý... já jenom jsem litovala těch dětí.

Co se stalo s tím židovským majetkem, když se všichni museli přestěhovat do té jedné vily? Co se stalo s těmi domy a byty, ve kterých předtím bydleli a s tím...?

Jo tak to se našli... to se našli naši obyvatelé, no.

Co myslíte?

No některý Němci právě, co tady byli, tak ty rodiny nebo to, no tak si zabraly ten židovskej majetek, jo. Jo... bydleli v něm. Ale je to teda... židů tady opravdu bylo... to jsou vzpomínky támhle z toho

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

muzea, co tam jsou v tý knížce, no a obrázky... A ty domy, ten asi tam s těma dveřma židovskejma, tak ten ještě pořád je. Ten existuje.

Ještě se chci zeptat, vy jste zmínila... mluvila jste hlavně o té rodině Laveckých. Vzpomenete si ještě na nějakou další židovskou rodinu? Například minule jste zmiňovala Mautnerovy.

No to byl továrník, Mautner. Ale tak oni byli většinou vcelku zámožný, to teda jo.. no a pak byli teda opravdu, opravdu hrozný chudáci. Už musím na chvilku lehnout. Nejhorší, že já teďkon na tom jsem právě tak bídňě, že mi je pořád tak špatně a to... Takže s těma lékama, co mi dávaj, tak úplně zapomínám. A Fahrsteinovi...

Fahrstein?

Fahrstein.

To byl kdo?

To byl továrník největší továrny tady.

Jakou měl továrnu, na co?

No na textil. Pak vyráběl... u Fahrsteinů, no...

Měl nějakou rodinu, měl děti?

No já si myslím, že měl.

Vzpomenete si třeba na jména dětí nebo...

Ne. To určitě měl.

Jaké vlastně byly vztahy mezi židy a nežidy před válkou?

Víte co, zase... před válkou, no... pokud jsem chodila do školy, tak to tak... jsem o tom jako, až teprve když jsem se jako přišla učit, sice tam už byl Němec, jo, ale ještě... Ne, to myslím, že tam ještě krátkou dobu byl, protože vím, že... co byli starší, co už byli jako to, tak je... se báli, když oni se báli, jo... těch... naši jako. To se nenašel nikdo... Já když si na to vzpomenu, teprve teďka když jsem si na to vzpomněla, jak jsem... že jsem tam chodila, a kdyby mě bejval někdo... teda to mě... a řekl to, jo, nebo ti, co to teda nosili, tak by to bylo za války, tak by to bylo teda to... špatný. Hrůza, co by se dělo.

Ještě se chci zeptat, to jídlo, co jste nosila do té Hiršovy vily, to jste získávala jak?

To jsem získávala, no... Co se týče uzieniny a takovýho, tak měli Čapkovi... no paní Čapková, žejo, no... No už jsem to, měli řeznictví, jo. Nahoře na náměstí, blízko tý tovární uličky. Tam v tý knize je právě vyobrazená, kudy se tam šlo. A Hiršlova vila tam je, ale to tam potom nastěhovali takový lidi, že prostě... po válce, no hrůza. To z toho udělali chlívěk. No...

Mne by zajímalo, ty potraviny, jestli jste je nakupovala, nebo jestli...

Ne, ne...

Nebo jestli vám je dávali?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Dávali.

Dávali.

Jo, to já bych finančně nezvládla, vždyť jsem byla mladá holka a táta mi zemřel brzo, žejo, tak...

A ti židé, kterým jste nosila jídlo, oni vám za to dávali peníze?

Ne, dyť žádný neměli, ne. Akorát Vila Laveckej, když sem jezdil, tak mi jako takhle něco přivezl něbo tak jo... Ale on teda právě, že on než zmizel, jo, tak od někaď se jako dozvěděl, co se s židama děje, jo, tak přemlouval sestru i tátu. A „to se nemůže stát, to,“ jo ještě, to já si na to pamatuju.

Paní Kotrbáčová, já vám zatím děkuju za rozhovor, dáme si chvíličku pauzu.

Já bych měl po krátké pauze paní Kotrbáčová na vás ještě dvě doplňující otázky. Vzpomenete si, jestli ta Hiršova vila, kde byli soustředěni ti židé za války... byli tam nějakým způsobem hlídání, třeba na ulici, byla tam nějaká ostraha?

No já nevím, to teda nevím, já si myslím, že snad ani ne. Nevím. Protože říkám, já jsem se tam s tím jídlem vždycky dostala, sice ne úplně to, jo...

Já bych měl teda ještě poslední otázku na vás, když jste viděla ten průvod židů, když byli nuceni odejít z Hořice, poznala jste tam třeba tu rodinu Laveckých?

No jo... to nebyla už žádná rodina, už nebyl nikdo, protože Vila, ten v koncentráku nebo to nebyl, ten utekl, no a ta Lilina, teda Liduška, ta zahynula a Lavecký taky. Jo, takže ti prostě jako nebyli, jo.

A byli oni rovněž v tom průvodu, co jste viděla, když šel z té Hiršovy vily když byli deportováni z Hořice? Tam jste je viděla nebo ne?

Cože?

Jestli jste je viděla z toho obchodu, když jste se dívala na ten průvod židů, když byli...

No viděla jsem je... fuj, ono mi je opravdu nějak...

Tak já se vám omlouvám, děkujeme mnohokrát za rozhovor.

Ale dyť to nestálo za nic. Ten nestál vůbec za nic, protože si nic už nepamatuju. Jsem hrozná. Já se za to úplně stydím.